

SUOMEN
OPISKELIJAKUNTIEN LIITTO -
SAMOKin

**POLIITTINEN
TAVOITE-
OHJELMA
2019-2023**

SAMOKin visio ammattikorkea- koulutuksesta ja opiskelusta

Suomalainen ammattikorkeakoulutus on maailman parasta. Laadukas ja alati kehittyvä ammattikorkeakoulutus on yhteiskunnallisesti arvostettua ja tunnustettua. Koulutuksen kehittämisessä huomioidaan sukupolvien välinen yhdenvertaisuus. Koulutus on saavutettavaa elämän ja työuran kaikissa vaiheissa.

Ammattikorkeakoulutuksen luomat uudet ratkaisut ja innovaatiot tekevät Suomesta elinvoimaisen, vahvistavat ihmisten hyvinvointia ja synnyttävät uusia kestävä kehityksen ratkaisuja. Ammattikorkeakoulutuksella on tärkeä rooli väestön osaamisen vahvistamisessa, kansainvälisen yhteistyön kehittäjänä ja osana eurooppalaista korkeakouluyhteisöä. Ammattikorkeakoulutusta järjestetään molemmilla virallisilla kielillä.

Suomen ammattikorkeakoulut ovat yhteisöjä, jonka kaikkia jäseniä osallistetaan toiminnan ja koulutuksen sisältöjen kehittämiseen sekä päätöksentekoon. Suomalaisessa ammattikorkeakoulutuksessa korostuu työelämäyhteistyö sekä ratkaisukeskeinen ote työelämän ja yhteiskunnan muutoksiin. Kansainvälisyys on osa kaikkien korkeakouluyhteisön jäsenten arkea. Opiskelijat osallistuvat koulutuksen kehittämiseen ja heidän monipuoliset, yksilölliset tarpeensa sekä uusin teknologia ja pedagogiikka on huomioitu opetuksessa ja opetusmenetelmissä.

Tutkintokoulutus on opiskelijalle maksutonta ja yhdenvertaisuus on huomioitu korkeakoulutuksen rakenteissa ja toiminnassa. Korkeakouluissa opiskelevat ja niistä valmistuvat edustavat koko väestön monimuotoisuutta ja sosiaalista kirjoa. Opiskelijoiden erilaisten elämäntilanteiden sekä aliedustettujen ryhmien tarpeiden huomioiminen on keskeinen osa ammattikorkeakoulutuksen kehittämistä. Yhteiskunta sekä korkeakouluyhteisö huolehtivat opiskelijoiden hyvinvoinnista sekä opiskelukyvystä kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti. Sosiaaliturvajärjestelmä huomioi opiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet, mahdollistaa täysipäiväisen opiskelun, jatkuvan oppimisen sekä työn ja opiskelun yhdistämisen.

”

Ammattikorkeakoulutuksen luomat uudet ratkaisut ja innovaatiot tekevät Suomesta elinvoimaisen, vahvistavat ihmisten hyvinvointia ja synnyttävät uusia kestäväen kehityksen ratkaisuja.

Vision saavuttaminen vaatii pitkäjänteistä kehittämistä.

Vuosina 2019–2023 vision toteutumisen kannalta olennaisimpia kysymyksiä ovat:

Miten kehitämme korkeakoulutusta vastaamaan tulevaisuuden työelämän tarpeisiin?

Miten kehitämme korkeakoulutusta tarjoamaan yhä useammalle enemmän osaamista sekä valmiuksia monikulttuuriseen ja kansainväliseen työelämään?

Miten varmistamme, että jokaisella on aito mahdollisuus kouluttautua niin pitkälle kuin oma potentiaali ja motivaatio riittävät?

Miten varmistamme että korkeakoulut tarjoavat jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia?

Miten uudistamme sosiaaliturvaa, jotta se vastaisi tulevaisuuden haasteisiin?

Miten kehitämme terveydenhoitojärjestelmää tukemaan tulevaisuuden työ- ja opiskelukykyä?

Tulevaisuuden työntekijä tarvitsee osaamista ja kykyä oppia

Työelämä ja yhteiskunta muuttuvat vauhdilla sekä globalisaation, uuden teknologian että väestön ikääntymisen johdosta. Työelämässä tarvitaan yhä enemmän korkeaa osaamista kun tuottamisesta siirrytään ongelmanratkaisuun ja asiantuntijatyöhön. Työn teon tavat muuttuvat projektiluontoisemmiksi ja työuran aikana tarvitaan erilaista, jatkuvasti uudistuvaa osaamista jolloin oleellista on myös kyky tunnistaa ja päivittää osaamistaan. Siksi SAMOK haluaa panostaa tutkintokoulutuksen kehittämiseen niin että jokaisella valmistuneella on hyvät edellytykset menestyä muuttuvassa työelämässä.

”

SAMOK haluaa panostaa tutkintokoulutuksen kehittämiseen niin että jokaisella valmistuneella on hyvät edellytykset menestyä muuttuvassa työelämässä.

Miten kehitämme korkeakoulutusta vastaamaan tulevaisuuden työelämän tarpeisiin?

Koulutuksen osaamisperusteisuutta kehitetään tavoitteena antaa opiskelijalle mahdollisimman hyvät eväät oman osaamisen tunnistamiseen. Muualta hankitun osaamisen tunnistamista ja opinnollistamista vahvistetaan siten, että tutkinto voi entistä useammin koostua eri paikoista hankitusta osaamisesta. Korkeakoulututkinnon myöntävä korkeakoulu vastaa kuitenkin aina tutkinnon kokonaisuudesta. Opiskelijoiden arviointi sisältää myös sanallista palautetta osaamisesta ja sen kehittämisestä.

Opinnot sisältävät monialaisia työelämälähtöisiä projekteja ja TKI-hankkeita joissa opiskelija oppii soveltamaan osaamistaan monimuotoisesti erilaisissa tilanteissa sekä toimimaan monialaisesti. Samalla opiskelija saa vahvaa työelämäosaamista sekä kehittää omaa asiantuntijuuttaan. Opiskelijan tulee saada harjoittelusta aina kohtuullinen korvaus ja korkeakoulujen tulee turvata harjoittelumahdollisuudet jokaiselle opiskelijalle.

Opetushenkilöstöä täydennyskoulutetaan, heidän hyvinvoinnistaan huolehditaan ja varmistetaan, että heillä on valmiudet hyödyntää uutta teknologiaa ja opetusmenetelmiä. Opetushenkilöstön säännölliset työelämäjaksot ovat luonnollinen osa korkeakoulun toimintaa, ja ne varmistavat henkilöstön työelämäosaamisen ajantasaisuuden.

Korkeakoulutus on rahoitettu riittävästi ja yhdenvertaisesti niin, että korkeakouluilla on mahdollisuus tuottaa laadukasta koulutusta. Rahoituksessa huomioidaan kaikkien opiskelijoiden opintojen eteneminen sekä koulutuksen laatu. Nykyisessä korkeakoulujärjestelmässä on kahdenlaisia korkeakouluja, joilla kummallakin on omat erityistehtävänsä. Mikäli korkeakoulujärjestelmää kehitetään yhden lainsäädännön piiriin, tulee pitää huolta kummankin nykykorkeakoulun erityispiirteiden säilyttämisestä. Korkeakoulut eroavat opetustavoiltansa sekä opetus-tehtäviltänsä.

Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys osana kaikkien koulutusta

Etäisyydet pienenevät ja kansainvälinen politiikka vaikuttaa yhä vahvemmin suomalaisen yhteiskunnan eri osa-alueisiin. Olemme osa Eurooppaa, Euroopan unionia ja kansainvälistä yhteisöä. Tarvitsemme kansainvälisiä osaajia ja osaamista kansainväliseen toimintaan. Kielten sekä kulttuurien moninaisuus yhteiskunnassa lisääntyy ja työelämä muuttuu monikulttuurisemmaksi.

”

Tarvitsemme kansainvälisiä osaajia ja osaamista kansainväliseen toimintaan.

Miten kehitämme korkeakoulutusta tarjoamaan yhä useammalle enemmän osaamista sekä valmiuksia monikulttuuriseen ja kansainväliseen työelämään?

Kansainvälisyys on osa kaikkia tutkintoja ja jatkuvaa oppimista. Opiskelijoilla on erilaisia vaihtoehtoja saada kansainvälistä kokemusta ja perinteisen liikkuvuuden lisäksi hyödynnetään kansainvälisiä projekteja ja kv-yhteistyötä verkon välityksellä. Eri elämäntilanteissa oleville opiskelijoille on mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön. Korkeakoulut tarjoavat kulttuuriosaamista sekä yhteistyössä monipuolista kielten opetusta. Korkeakoulut hyödyntävät kansainvälistä opetus- ja tutkimushenkilökuntaa sekä tekevät yhteistyötä ulkomaalaisten korkeakoulujen kanssa.

Suomessa tarjotaan laadukasta koulutusta kansainvälisille opiskelijoille ja panostetaan houkuttelevuuteen opiskelumaana. Korkeakoulujen stipendijärjestelmät ovat kattavia ja niiden hakeminen läpinäkyvää ja yhdenvertaista. Kansainväliset opiskelijat toimivat yhteistyössä suomalaisten opiskelijoiden kanssa ja vahvistavat kansainvälistä osaamista korkeakoulu yhteisössä.

Kansainvälisillä opiskelijoilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua korkeakoulu yhteisössä ja korkeakoulutuksen kehittämisessä. Kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä tuetaan ja suomen kielen opetuksen mahdollisuuksia lisätään. Myös työluvan saaminen ja luvan pituus ovat työllistymistä tukevia.

Suomeen tulee ja Suomesta lähtee vaihto-opiskelijoita. Opintososiaaliset etuudet liikkuvat opiskelijan mukana ja EU-maiden tuet mahdollistavat Suomessa opiskelun. Opiskelijoilla on mahdollisuus eri pituisiin tuettuihin vaihtoihin sekä erilaisiin opintomatkoihin. Harjoittelujakso on mahdollista suorittaa myös ulkomailla. Vaihdoissa saadaan osaamista joka luetaan hyväksi opiskelijan tutkintoon.

EU-maiden koulutuspoliittiset päätökset tehdään kansallisella tasolla. EU koordinoi yhteistyötä ja tukee jäsenmaiden korkeakoulutuksen tarkoituksenmukaista yhdenmukaisuutta. Kaikkien korkeakoulujen kansainvälistymistä tuetaan yhdenvertaisesti. Tutkintojen tunnustaminen EU-maiden välillä on yksinkertaista.

Askelmerkit tasa-arvoisempaan koulutukseen

Polarisoituva yhteiskunta, eriarvoisuus ja syrjäytyminen ovat aikamme suuria haasteita. Koulutuksellinen tasa-arvo on yksi tehokkaimmista ja vaikuttavimmista keinoista ratkaista nämä haasteet. Siksi yhteiskunnan on taattava kaikille läpi elämän yhdenvertaiset edellytykset hankkia osaamista ja sivistystä, jota työmarkkinoilla ja elämässä pärjääminen edellyttää. Jotta suomalainen koulutus olisi todella maailman parasta, on taattava, että jokainen voi taustastaan riippumatta kouluttautua oman potentiaalinsa mukaan.

”

Yhteiskunnan on taattava kaikille läpi elämän yhdenvertaiset edellytykset hankkia osaamista ja sivistystä, jota työmarkkinoilla ja elämässä pärjääminen edellyttää.

Miten varmistamme, että jokaisella on aito mahdollisuus kouluttautua niin pitkälle kuin oma potentiaali ja motivaatio riittävät?

Tutkintoon johtava koulutus on opiskelijalle maksutonta.

Suomalaisen koulutusjärjestelmän tasa-arvoa kehitetään kokonaisuutena, varhaiskasvatuksesta aina työuran aikaiseen jatkuvaan oppimiseen asti. Jokaisella lapsella on subjektiivinen oikeus maksuttomaan varhaiskasvatukseen ja väestöryhmien eroja varhaiskasvatukseen osallistumisessa vähennetään. Peruskoulu ehkäisee osaamisen ja valintojen eriytymistä. Jokaisella nuorella on toisen asteen tutkinto ja valmiudet jatko-opintoihin. Korkeakouluissa opiskelevat ja niistä valmistuvat edustavat koko väestön monimuotoisuutta ja sosiaalista kirjoa. Opiskelijavalinnat tukevat koulutuksellista tasa-arvoa. Koko koulutusjärjestelmä kannustaa eritaustaisia ihmisiä jatkuvaan oppimiseen.

Suomeen luodaan koko koulutuspolun kattava pitkäjänteinen suunnitelma koulutuksen saavutettavuuden ja tasa-arvon kehittämiseksi. Ohjelmassa tunnistetaan koulutuspolun varrelta ne hetket, jolloin koulutusvalintojen vinoutumiseen voidaan puuttua sekä määritellä ne ryhmät, jotka tarvitsevat erityistä tukea. Alueellinen saavutettavuus huomioidaan yhtenä saavutettavuuden määritelmistä. Lisäksi ohjelmassa

keskitytään myös koulutuksen läpäisyyn. Suunnitelmaan kirjataan kunnianhimoiset, selkeät ja mitattavat tavoitteet.

Korkeakoulutus on tasa-arvoisesti kaikkien saavutettavissa riippumatta iästä, etnisestä tai kansallisesta taustasta, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, vakaumukselta, mielipiteestä, varallisuudesta, terveydentilasta, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuolesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Korkeakoulu yhteisöt edistävät yhdenvertaisuutta ja korkeakoulut panostavat siihen, että opiskelu ja tutkinnon loppuun saattaminen on mahdollista kaikentyyppisissä elämäntilanteissa. Ruotsin kielen asema on turvattava.

Opiskelun esteettömyys on yksi korkeakoulutuksen peruslähtökohdista. Erilaisia oppijoita tuetaan riittävästi ja korkeakoulut varmistavat esteettömän opiskelun koko opintopolun ajan. Opetushenkilökunnan osaaminen ja korkeakoulu yhteisön asenteet sekä käytössä olevat opetusmateriaalit, -menetelmät ja -välineet sekä oppimisympäristöt ja toimintatavat mahdollistavat opintojen sujuvan etenemisen jokaiselle opiskelijalle.

Menestyvä korkeakoulu tarjoaa jatkuvaa oppimista

Työelämän murros poistaa markkinoilta työpaikkoja ja luo sinne uusia. Samalla säilyvissä työpaikoissa työn teko ja tarvittava osaaminen muuttuu. Työntekijät tarvitsevat uutta osaamista ja SAMOKin näkemyksen mukaan meidän tulee luoda monimuotoisia ratkaisuja uuden osaamisen hankkimiseen. Tarvitsemme tutkintokoulutuksen rinnalle erilaisia ja erikokoisia osaamisen täydennyspaketteja. Työikäisen väestön kouluttamiseen tarvitaan myös erilaisia tapoja toteuttaa oppimista työn ohella ja työuran eri vaiheissa.

”

Tarvitsemme tutkintokoulutuksen rinnalle erilaisia ja erikokoisia osaamisen täydennyspaketteja.

Miten varmistamme että korkeakoulut tarjoavat jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia?

Korkeakoulut tarjoavat työvoimaan kuuluville erilaisia ja erilaajuisia osaamiskokonaisuuksia. Tarjonnassa ja toteutustavoissa huomioidaan koulutukseen osallistuvien erilaiset pohjakoulutukset sekä erilaiset resurssit osallistua koulutukseen. Korkeakoulut kehittävät osaamiskokonaisuuksien sisältöjä tehokkaan, alueellisen osaamis- ja työvoimatarpeen ennakoinnin avulla.

Jatkuvan oppimisen kokonaisuudet ovat uutta toimintaa korkeakouluille jolloin niiden toteuttamiseen tarvitaan nykyisen rahoituksen ulkopuolelta uutta rahoitusta. Jatkuva oppiminen ja tutkintokoulutus eivät saa olla kilpailevassa asemassa keskenään korkeakoulujen rahoituksessa ja toiminnassa.

Korkeakoulut kehittävät alumni-toimintaa ja verkostoja. Ne ovat mukana alumniensa työurien kehityksessä ja tarjoavat alumni-urakehityksen tueksi osaamisen täydennystä, verkostoja ja esimerkiksi mentorointia. Samalla alumnit toimivat osana korkeakoulu-yhteisöä tutkintokoulutuksen tukena, työelämän osaamistarpeen tunnistajina ja tutkinto-opiskelijoiden mentoreina.

Jatkuvan oppimisen osaamiskokonaisuudet on helppo löytää yhdestä palvelusta, joka muun muassa tarjoaa ohjausta oman osaamisen tunnistamiseen ja sopivien osaamiskokonaisuuksien löytämiseen.

Digitaalisen ajan joustava sosiaaliturva

Käsitteet työstä, perheestä, toimeentulosta sekä asumisesta ovat murroksessa. Sosiaaliturvajärjestelmä ei enää kykene vastaamaan muuttuneen ja muuttuvan yhteiskunnan tarpeisiin. Tulossa olevan perusturvan kokonaisuudistuksen tulee nostaa työllisyysastetta, kannustaa työn tekemiseen ja yrittäjyyteen sekä torjua ja vähentää eriarvoisuutta. Toimivan sosiaaliturvajärjestelmän edellytyksenä on kattavuus, riittävä taso sekä se, että järjestelmä koetaan oikeudenmukaisena. Perusturvan kokonaisuudistuksen tärkeimmät kriteerit ovat, että uusi tuki kattaa kaikki elämänvaiheet, mahdollistaa opiskelun perusturvalla ja takaa riittävän toimeentulon. Uusi malli on rakennettava silmällä pitäen ennen kaikkea tulevaisuutta, muuttuvan työelämän ja yhteiskunnan tarpeita ja haasteita, unohtamatta tuensaajan asemaa.

”

Toimivan sosiaaliturvajärjestelmän edellytyksenä on kattavuus, riittävä taso sekä se, että järjestelmä koetaan oikeudenmukaisena.

Miten uudistamme sosiaaliturvaa, jotta se vastaisi tulevaisuuden haasteisiin?

Perusturvassa huomioidaan erityisesti nuoret ikäluokat. Perusturva huomioi elinikäisen oppimisen ja opiskelun luonnollisena osana yksilön elinkaarta. Hyvä sukupolvi-politiikka takaa tuen riittävän tason kaikille kaikissa eri elämäntilanteissa – myös tulevaisuudessa.

Hyvän perusturvajärjestelmän elementtejä ovat rahoitusperustan kestävyys sekä järjestelmän selkeys, läpinäkyvyys ja joustavuus. Kansallisen tulorekisterin vapauttamat resurssit käytetään tuensaajien tukemiseen ja ohjaamiseen eri elämäntilanteissa.

Sosiaaliturva on rakenteeltaan ennaltaehkäisevä ja kannustava. Järjestelmä antaa mahdollisuudet päätoimiseen opiskeluun, työhön ja yrittäjyyteen sekä niiden erilaisiin yhdistelmiin. Järjestelmä kannustaa näin yksilöitä osallisuuteen sekä antaa mahdollisuuden vaikuttaa omaan elämäntilanteeseensa ja uraansa.

Selkeässä ja ymmärrettävässä järjestelmässä palvelut ja etuudet toimivat joustavasti yhteen. Muuttuva perhe- ja kotitalousrakenne, sekä murroksessa olevan työelämän, työn uusien käsitteiden ja merkitysten muuttuminen on keskeisesti huomioitu järjestelmässä. Järjestelmä mahdollistaa myös täydentävän sosiaaliturvan mekanismit, jotka tukevat yksilön tarpeita ja lähtökohtia.

Asumistukijärjestelmän kokonaisuudistus on keskeinen osa perusturva-uudistusta ja osa uutta perusturvaa. Nykymalli, jossa asumisen tukea ja muuta järjestelmää ei ole sovitettu yhteen, on monimutkainen, joustamaton sekä asuntomarkkinoita vääristävä.

Tulevaisuuden työ- kyky luodaan jo opiskeluaikana

Suomalainen väestö ikääntyy ja samalla työikäisten määrä vähenee, kun työmarkkinoille astuvat ikäluokat ovat entistä pienempiä. Jotta Suomi kykenee vastaamaan muuttuvan väestörakenteen ja heikentyvän huoltosuhteen luomiin haasteisiin, on varmistettava, että riittävän suuri osa kansalaisista kykenee osallistumaan työelämään. Työllisyysaste saadaan nousuun vain, mikäli löydämme keinot siihen, että tulevaisuuden työvoima on paitsi osaa-
vaa, myös hyvinvoivaa. Siksi SAMOK haluaa suunnata resursseja erityisesti ennaltaehkäisyyn ja matalan kynnyksen työ- ja opiskelukykyä tukeviin palveluihin. Näillä taataan, että mahdollisimman moni pysyy työelämässä mahdollisimman pitkään.

”

SAMOK haluaa suunnata resursseja erityisesti ennaltaehkäisyyn ja matalan kynnyksen työ- ja opiskelukykyä tukeviin palveluihin. Näillä taataan, että mahdollisimman moni pysyy työelämässä mahdollisimman pitkään.

Miten kehitämme terveydenhoitojärjestelmää tukemaan tulevaisuuden työ- ja opiskelukykyä?

Sosiaali- ja terveystalvet kehitettäessä ja resursseja kohdennettaessa huomioidaan sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus. Resursseja kohdennetaan riittävästi myös opiskelu- ja työikäisten palvelujen kehittämiseen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Palveluiden painopistettä siirretään ongelmien hoidosta fyysisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin aktiiviseen edistämiseen ja ongelmien ehkäisemiseen.

Väestön ja erityisesti nuorten hyvinvointi- ja terveyseroja kavennetaan ja palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta parannetaan. Sukupuolten ja väestöryhmien välisiä terveyseroja sekä eroja terveystalvetiin hakeutumisessa vähennetään. Myös työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten palveluihin panostetaan muun muassa takaamalla oikeus terveystarkastuksiin ja terveystalvetukseen kaikille nuorille.

Mielenterveys- ja päihdeongelmien tuottamia haittoja opiskelu- ja työkyvylle vähennetään ja ennaltaehkäistään. Matalan kynnyksen mielenterveystalvetuiden saatavuutta lisätään, lakisääteinen oikeus kuntoutuspsykoterapiaan säilytetään ja Suomeen luodaan psykoterapiatakuu riittävän nopean hoitopääsyn varmistamiseksi. Suomeen laaditaan laaja-alainen mielen hyvinvoinnin

edistämisen ohjelma, jossa kiinnitetään erityistä huomiota nuoriin ja opiskelijoihin.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS tuottaa kaikkien korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon valtakunnallisesti. YTHS:n rahoitus ja palveluvalikoima ovat riittäviä opiskelukyvyn moninaisten ongelmien hoitoon ja ennaltaehkäisyyn. Opiskelijoiden hoitopoluista tehdään sujuvia ja saumattomia luomalla toimivat mallit YTHS:n tuottaman opiskeluterveydenhuollon ja muiden julkisten sosiaali- ja terveystalvetuiden yhteensovittamiseksi.

Koko koulutusjärjestelmä varhaiskasvatuksesta jatkuvaan oppimiseen asti ylläpitää ja edistää opiskelukykyä sekä myöhempää työssä jaksamista. Opetussuunnitelmiin sisältyy itsensä johtamisen sekä opiskelu- ja työhyvinvointia tukevia opintoja. Opiskelijoiden hyvinvointi on korkeakoulujen strateginen prioriteetti ja jokainen korkeakoulu panostaa riittävästi ohjaukseen ja opiskelukykyä tukeviin palveluihin, etenkin opintopsykologeihin. Korkeakoulut varmistavat, että opiskeluympäristöt ovat sosiaalisesti, psyykkisesti ja fyysisesti turvallisia. Opiskelijoiden kokemus hyvinvointi lisäntyy ja he oppivat entistä paremmin ylläpitämään työkykyään jo opiskeluaikana.

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK
Finlands studerandekårers förbund
University of Applied Sciences Students in Finland

www.samok.fi